

ANUL III. — No. 16

5 IUNIE 1927.

„Vom lovi deopotrivă în străinul parazitărilor și în românul necinstit și înstrăinat!“

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

CUPRINSUL:

I. C. Cătuneanu: Atitudinea noastră.

I. C. Cătuneanu: Un Județ oropsit.

Procesul Moșilor din Răchițele.

Ioan Prodan: Ravagiile alcoolului.

Pompiliu Puticiu: Țipătul Munților.

Infrățirea Românească: Intre vorbe și fapte.

At. Motogna: Trăncănelile dela Budapesta.

Desvelirea plăcii comemorative a studentului O. Petrovici.

Ioan Potra: Ce fac partidele politice?

I. Dp.: ...continuă sfidarea.

Informațiuni & Fapte & Polemici. Impunerile la Uioara. Ziarul „Biruința“ se împarte gratuit. — Fischer tovarășul dlui I. Maniu. — N. Lupu și problema jidovească. — O întrebare dlui O. Goga. — Ce face L. A. N. C. pentru biserică. — În atenția celor în drept. — Anchauch—Barbu Știrbey, etc.

Un număr 12 Lei

Abonamentul în interiorul țării 1 an 300 Lei, 6 luni 150 Lei.

In străinătate 1 an 400 „ 6 „ 200 „

Redactor responsabil: Dr. LAZĂR ISAICU

Prim Redactor: CAIUS BARDOȘI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
CLUJ, STR. BOB No. 7.

TIPOGRAFIA „DACIA“
CLUJ, C. VICTORIEI 7

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naționale Creștine“

Atitudinea noastră

Țara răsuflă ușurată după rostogolirea de la putere a guvernului Averescu. Regimul, care creiase o atmosferă de generală neîncredere, prin risipa scandaloasă a banului public, prin scumpirea nejustificată a vieții și prin disprețul sistematic al legalității, s'a prăbușit cu rușine spre a face loc unei guvernări, care făgăduiește intrarea în legalitate și îndreptarea greșelilor cărmuirii precedente.

S'au fixat alegeri generale pe ziua de 7 Iulie la Cameră.

Deși campania electorală este redusă la un timp extrem de scurt, L. A. N. C., care a obținut zece mandate acum un an, luptând cu cel mai odios abuz de putere, ar dobândi, intrând în actuala campanie electorală, succese mult mai răsunătoare, dacă, făcându-se alegeri libere, ar păși *unită* înaintea corpului electoral.

Din nenorocire situația se prezintă cu totul altfel în sânul organizației noastre. Au intrat germenii desbinării încă de la primele ei manifestări în Parlament, culminând cu îndărătnica încercare neisbutită de a se exclude din Cameră 6 deputați, cari aveau singura vină de a nu intra în simpatia Dlui A. C. Cuza. Din acel moment, fără să-și dea seama, Dsa a împărțit Liga în două tabere, când judecata dreaptă și bunul simț impuneau menținerea unității.

S'au făcut încercări din diferite părți de a se ajunge la împăcare, nu numai spre a se da o permanentă tărie Ligii, dar și spre a obține, în alegeri, rezultate mai îmbucurătoare decât în anul trecut: a încercat tineretul, prin vrednicul său reprezentant Corneliu Zelea Codreanu, după ce încercase mai înainte profesorul universitar Găvănescu. Zadarnică străduință. S'a convocat la București în ziua de 9 Iunie, o mare adunare hotărând a se încredința subsemnatului însărcinarea de a realiza unirea între cele două tabere. În ziua de 10 Iunie prezentându-i cererea generală de împăcare, Dl A. C. Cuza și-a păstrat punctul de vedere intrasigent, profund rățacit, și-a respins orice apropiere. Când i-am atras atenția că toată vina dezastrului electoral va cădea asupra Dsale, mi-a răspuns ușuratic și încăpăținat că își ia întreaga răspundere.

Zădărnindu-se astfel împăcarea dorită, pretinsă de toți, ar fi urmat ca L. A. N. C. să se prezinte în alegeri desbinată între aceia, cari urmează orbește caprițile „Președintelui suprem“ și între aceia, cari nu pot admite ca statutele, pe cari am jurat cu toții, să fie înlocuite prin domnia bunului plac.

În aceste condiții noi nu înțelegem să participăm la alegeri; și nici nu mai putem lucra cu omul stăpânit de mania despotismului.

Această hotărâre luată, în consfătuirea din 9 Iunie, ținută la București, nu împiedică pe amicii noștri să-și pună candidătura, *sub alt semn*, în acele județe unde cred că pot obține majoritatea absolută a voturilor date.

Criza produsă prin lipsa de prevedere, de tact și de seriozitate a Dlui Cuza, nu poate înmormânta o mișcare, ale cărei profunde rădăcini se află înfipte în inima fiecărui bun Român. Mișcarea naționalistă și creștină își are doctrina ei, își are programul ei, fixat în „Călăuza bunului Român“, își are organul ei de publicitate, în „Infrățirea Românească“ de la Cluj. Urmând calea de până acum cu o consecvență și o dezinteresare, mai presus de ispitele momentului și sugestiunile arivismului, vom continua să luptăm pentru întărirea curentului naționalist și creștin, cu credința neclintită că dreptatea și instinctul de conservare al neamului se găsesc de partea noastră.

I. C. Cătuneanu.

Un județ oropsit

Dintre toate ținuturile României întregite, în nici unul nu se simte mai puțin realitatea domniei românești ca în Maramureș.

Ocupându-mă de acest județ țin să păstrez cea mai strictă obiectivitate, înăbușindu-mi în suflet ori-ce strigăt de legitimă indignare și revoltă, pentru ca să nu poată spune criticii mărunți și vinovați, că oglinda adevărului este aburită de exagerări sentimentale.

Cititorul va aprecia însă, dacă spectacolul pieirii neamului românesc în patria lui Dragoș-Vodă nu merită ceva mai mult de cât desvăluirea tragediei în termeni reci și compăniți; va judeca scrutându-și conștiința dacă nu a sosit momentul suprem să spună clar și bărbătește: așa nu mai merge.

Maramureșul constituie acel județ din țara românească, la care nu poți ajunge cu drumul de fer de cât trecând prin străinătate: prin Cehoslovacia.

Stabilirea nouilor granițe ale României mari s'a înfăptuit cu o greșală de neiertat în paguba țării și în special în paguba acestui ținut: la o cerere pornită din cercuri diplomatice din afară, guvernul român din cursul anului 1920 s'a grăbit să retragă armata noastră de pe granițele etnice ale neamului întregit în așa măsură, în cât a lăsat la vecin calea ferată care unește restul țării cu Maramureșul răpindu-i astfel 70% din pășunile munților, cari formau proprietatea și isvorul de subsistență a comunelor românești rămase dincoace de graniță. Maramureșul este astăzi ca o frunză tăiată în două. Din această dureasă operație jumătatea rămasă la noi amenință să se usuce, cu tot tezaurul de naționalitate curat și străvechiu românească.

Așa dar, cel dintâi act de guvernământ al stăpânirii românești a fost vitreg față de urmașii descălicătorilor moldoveni.

De la 1920 până astăzi acțiunea guvernelor se rezumă la o serie de acte vitrege isvorite din neprevedere și meschine interese de partid.

Pare că o fatalitate a stins în memoria guvernărilor noastre tendința și mijloacele de maghiarizare a populației autohtone. Regimul unguresc, spre a aduce pieirea lentă dar sigură a elementului românesc, tolera să se reverse în regiunea de mai înainte condamnată puhoiul invaziei jidovești. Așa a procedat cu

precugetare față de Românii din Maramureș. Guvernele românești, în loc să învețe de la dușman și să urmeze deci o politică diametral opusă, au închis ochii și au lăsat să se furișeze peste granițe atâta puzderie de galițieni în cât însuși Ministrul de Interne, dl Octavian Goga, a recunoscut în Parlament, în ședință publică, invazia în Maramureș a 70.000 de „indezirabili“, adică Jidani. Această pleavă se compune din indivizii, cari nu și-au putut face nici un rost, cari nu și-au procurat încă acte de cetățenie ticluite în birourile rabinilor, recunoscute de statul român, printr'o supremă neghiobie, ca oficii de stare civilă în materie de dobândire a calității de cetățean român.

Așa dar, guvernele României Mari taie Maramureșul în două ca să facă pe placul „Europei“ zdrențuită de războiu; tolerează invazia Jidanilor urmând cu inconstiență politica de *sistematică exterminare a elementului românesc*, practică pe vremuri de Buda-Pesta; și renunță la exercițiul puterii executive transmitând rabinilor autoritatea de a dresa acte de cetățenie în favoarea Jidanilor intrați în țară prin fraudă și corupție.

Vi se pare, domnule cititor, exagerate cuvintele *exterminare sistematică a elementului românesc*? Să analizăm situația locală. Un colț de țară, muntos, plin de păduri, lipsit de locuri arabile, așa în cât populația, 80% analfabetă, nu se poate nutri de cât din produsul industriei lemnului și a creșterii vitelor. În această regiune năpădesc Jidanii și cuprind proprietatea rurală în așa măsură, în cât din 6000 de proprietari rurali, stăpânind între 30—100 jugăre cadastrale, 4000 sânt Jidanii; iar dintre marii proprietari peste o 100 de jugăre, 80% din proprietatea rurală adică a numiților cu pășunile aparține tot Jidanilor.¹⁾

Jidanii având munții cu pădurile și pășunile, din ce să mai trăiască bietul țaran maramureșan?

Din venitul pădurilor strămoșilor lui, el nu scoate de cât atât cât îi dă Jidanul spre a tăia și căra copacii. Pentru simbria zilnică sau lunară el primește de la cantina, ținută de Jidan la locul exploatării, mâncare și băutură. Costul hranei și mai ales al băuturii alcoolice consumă toată simbria lucrătorului, așa

1) A se vedea raportul consilierului agricol din Sighet, dl. I. Berghceanu.

în cât Maramureșanul muncește din greu ca să trăiască de azi pe mâine, în profitul exclusiv al Jidanului. Banul primit ca simbrie de la Jidan se întoarce în buzunarul aceluiași stăpân sub forma de plată a hranei și a băuturii, consumată la cantina exploatareului forestier.

Populația românească nu numai că nu se bucură de bogăția lemnului, dar este lipsită și de venitul pășunelor.

În adevăr, reforma agrară s'a întocmit și executat în așa fel, că astăzi Jidanii stăpânesc 80% din marea proprietate, și 67% din mica proprietate (între 30 și 100 jugăre cadastrale). De aici rezultă că posesorii turmelor de oi, ne având pășune nici proprie nici comună de cât în mod cu totul insuficient, sunt constrânși a-și pășuna oile pe munții Jidanilor. În ce condiții? Înțelege ori-cine, cari pot fi condițiile dictate de cel mai murdar cămătar și spoliator al istoriei unui biet țaran, analfabet, legat prin tradiție seculară, de glia strămoșească, sărac lipit pământului și deci împins de aspra necesitate să primească ori-ce condiție spre a nu rămâne cu turma în ogradă. Te rog să afli cuprinsul înțelegerii, domnule cititor: *Jidanul îi acordă pășunatul și îi ia în schimb lâna oilor, brânza și o parte din miei*. Și pentru ca să poată controla produsul turmei, se așează la stână sus la munte, de când se mulg oile până se întarcă. El este stăpânul stânei. Bietul posesor de oi le crește pe riscul, cu cheltuelile lui, pentru ca Jidanul să le tundă, să le mulgă să le ia, cu un cuvânt consacrat în graiul păstoresc, să le ia toată „dulceața“.

Mă abțin dela ori-ce comentariu. Dar, Dnule cititor, te întreb pe Dta: ai suflet în care mai svâcnește simțul dreptății și al nației, ori ai ajuns o bucată de lemn, fățuită de Jidani?

Rămâne stabilit, că din bogăția pădurilor Maramureșanul nu are de cât securea și țapina, puse în serviciul veneticilor; din frăgezimea pășunelor nu are de cât grija și paza oilor, tunse și mulse de aceiași venetici.

Să mergem mai departe. Să-l cercetăm în satul lui, cum trăiește urmașul fondatorilor de neam românesc în Moldova evului mediu.

În Maramureș nu se produc mai multe bucate decât pentru hrana populației pe timp de 3 luni. Prosperitatea satelor depinzând de venitul munților, rezultă de aici că aceia cari se bucură de bogăția pădurilor

și a pășunelor trăesc în belșug la sat; cei cari nu au nimic din acea bogăție decât sudoarea feții, mor de foame la sat. În prima categorie sunt veneticii: Jidanii; în a doua sunt locuitorii autohtoni: Românii.

Intr'adevăr, cine trece printr'o comună rurală va observa imediat că toate casele mai bune, înstărite, așezate dealungul drumului de țară sau în centrul satului aparțin Jidanilor; toate locuințele sărăcicioase, murdare respirând suferința, întunericul, vițiul și resemnarea celui condamnat prin mizerie fiziologică la moarte prematură toate aceste locuințe împinse, prin forța economică a adversarului iudaic, departe către fundul satului și în spre văgăuni, aparțin bieților Români. Această situație o vede ori cine se bucură de lumina ochilor. Dar cine cercetează de mai aproape, va afla că și în casele românești, de multe ori, nu mai este stăpân Românul ci Jidanul, care prin drept de creditor hipotecar, neplătit, s'a așezat în locuința Maramureșanului; iar pe acesta l'a evacuat trimețându-l la grajd să doarmă cu vitele până îl va ajunge somnul de veci. După moartea lui, urmașii săi neavând nici un drept la casă, și ne mai putând beneficia nici de grația de a viețui în grajd, ca nenorocitul lor părinte, iau toiagul pribegiei, lăsând căminul strămoșesc în necontestată stăpânire a Jidanului.

Până să se efectueze total această deposedare rurală, care schimbă zilnic aspectul etnic al județului, cea mai cumplită sărăcie domnește în sate din lipsa de cereale. Procurarea alimentelor și punerea lor în circulație, bine-înțeles că o fac fii neamului, care a pus în circulație, secătuiindu-le, toate bogățiile popoarelor, o face Jidanul exploatănd trebuințele celor flămânzi și scumpind viața în mod insuportabil. Ei au pe mână tot mecanismul vieții economice: au deci și băncile, cari acordă credite țăranilor români în următoarele condiții: să le plătească ca dobândă 20 lei pe săptămână la mia de lei împrumutați, ceia ce face într'un an 1040 lei dobândă la 1000 capital împrumutat, și pe lângă aceasta să le mai ierneze gratuit și vitele, pe care Jidanii le îngrașă din avutul altuia spre a le vinde pe cont propriu.

Dacă Românul din Maramureș duce lipsa hranei zilnice, este însă din belșug adăpat cu alcoolul iudevesc: o mixtură din cele mai periculoase pentru sănătatea încoștientului consumător. Când s'ar găsi un

prefect energetic, care să aplice legea sanitară cu privire la debitul băuturilor spirtoase, ar închide 90% din cârciumile Jidanilor, cari punând în spirt toate ingredientele vătămătoare, nu numai că îmbată imediat pe client dar îi aduce progresivă degenerare fizică. În satul Negrești la 4000 de locuitori sunt 40 de cârciumi ținute de Jidani, adică de 10 ori mai mult de cât prevedea prea moderatul, timidul proiect de lege V. Brătianu asupra băuturilor spirtoase, care proiect zace și astăzi în cartoanele Camerii, din Iunie 1925. Am dat un singur exemplu. Adevărata situație generală se prezintă însă altfel, recunoscută de toată lumea din Maramureș și anume: *ori-ce casă jidovească este o cârciumă clandestină*; ori-ce Jidan, ori-care i-ar fi ocupația, este și vânzător prin contrabandă de spirt pentru consumația țăranului român.

Dar cârciuma nu este numai localul unde bietul Român își golește punga, își strică sănătatea și își bea mințile, cârciuma ținută de Jidani este și tribuna unde veneticul din Galiția face autohtonului educația civică: acolo dușmanul ascuns al organizației de stat românesc șoptește bietului consumător în stare de ebrietate, că judecătorul vinde dreptatea pe bani, că jandarmul primește mită, că deputații și prefecții fac afaceri, și se îmbogățesc pe spina-reă poporului, că miniștrii fură, că întreținerea armatei sporește birurile pe cari tot țăranul le plătește; că totul este putred în România, că totul trebuie schimbat, dărâmat, smuls din rădăcini și că o vreme mai bună va veni când se va introduce comunismul și la noi ca în Rusia sovietică.

Ori-ce cârciumar Jidan reprezintă un propagandist, care tinde să îngroape prestigiul autorității românești și un fervent propagănditor al comunismului, cu intenția precisă de a desolidariza, de a înstreina populația rurală de clasa conducătorilor acestei țări. Este o veche tactică, mărturisită în „Protocoale“.

La sate elementul românesc mai amintește o Românie, gata să expire în acest colț de țară sub apăsarea și exploatarea jidovească; dar încă nu s'au stins cu totul vestigiile naționalității noastre, mai stau măturie: graiul strămoșesc, arta populară, manifestată în stilul pitoresc și original al bisericuților și locuințelor de lemn, în îndeletnicirile casnice ale femeilor. La orașe, la târguri totu-i negru de Jidani; ici și colo se

arată doar insignele românești ale autorităților civile și militare. Acolo, la orașe, pulsează o viață streină, nu indiferentă față de soarta țării, în care înflorește, ci o viață străbătută de curente dușmănoase și subversive.

Față de această situație autoritățile locale sunt mai prejos de cea mai moderată așteptare, în ce privește o îmbunătățire în viața tot mai necăjită a Românilor străini în țara lor. Pentru considerații ticăloase ale politicii de partid, județul a fost dat pe mâna politicianilor renegați sau lipsiți de ori-ce altă grijă, de de cât aceia de a se îmbogăți în corivență cu Jidanii din avutul strămoșesc al locuitorului de baștină. Legea reformei agrare s'a aplicat atât de nedrept și de vitreg, în paguba acelora cărora li-se datora o largă reparațiune istorică și națională, în cât pretutindeni a stîrnit nemulțumiri profunde și indignare. Jidovii și câteva familii românești jidovite, au profitat din belșug, rămânând cu moșii neexpropriate în proporția mai sus arătată; iar pentru bieții Români, crescători de oi, nu s'au înființat nici cel puțin pășune comunală. La aplicarea legii nu a domnit în cea mai slabă măsură gândul de a înstări elementul autohton, cum stă la baza legii, ci s'a strecurat meschinul interes personal înaintea căruia, susținut de puternicii zilei și aurul jidovesc, legea s'a încovoiat, s'a frânt și s'a călcat cu nerușinare.

În Maramureș, de altfel, nu se aplică legile Regatului român. Dacă nu s'a putut aplica o lege de importanță vitală pentru întronarea în vechi drepturi și propășirea moștenitorilor lui Dragoș-Vodă, cum a fost legea agrară; este o naivitate, să credem că se aplică vre-o lege cu un conținut de o însemnătate mai mărunță.

În Maramureș nu se aplică nicăeri legea repausului duminical; autoritățile găsesc o mie și una de motive spre a scuti de aceasta opreliște pe cârciumarul jidan de la sate și pe negustorul din târgurile și orașele complet și exclusiv jidovite din basinul superior al Tisei; și mă întreb, cum oare ar putea fi altfel, când din funcționarii publici 40% sunt Jidani, iar restul stau subteroaera plutocrației jidovești, care face senatori, deputați, prefecți, primari, notari, comandanți de jandarmi așa cum îi dictează interesul de a promova prosperitatea fiilor lui Israel și a împinge tot mai adă spre sărăcie și neputință tot ce es

element românesc.

Această afirmație nu este o exagerare; nu domnul meu, ci se desprinde clar din felul cum se dezvoltă viața politică în localitate și anume: când în Maramureș trăesc astăzi atâți Jidani, câți Români; și Jidani au bogăția și toate drepturile publice, înțelege ori-cine că partidele noastre politice, cari umblă după voturi în primul rând, vor menaja, vor susține chiar interesele Jidanilor cari nu numai că cumpănesc ca număr pe Români, dar îi stăpănesc pe aceștia prin dependența economică în care i-a înjugat.

Lucrând altfel partidul de la guvern, cu greu Maramureșul ar da deputați guvernamentali.

Când rare ori, în mod cu totul excepțional, la câte un deținător din puterea statului se mai trezește simțul dreptății ori al iubirii de neam și voește să facă câtuși de puțin bine și pentru bietul Român, atunci întâlnește sau influența politică protivnică pusă în mișcare de tabăra jidovească sau zădărnicea prin corupție a măsurii luate. Un caz care destăinuiește în mod eloquent, 'cu câtă plecăciune servilă lucrează administrația din Maramureș după interesele sau după placul populației jidovești, ni-l referă Dl. Dr. Vasile Filipciuc din Vișeu de sus, căruia îi mulțumim pe această cale pentru articolele 1) trimise revistei noastre, având darul de a pune în lumină deplină, printr'o documentație amănunțită întreaga mizerie economică, politică și culturală ce bântue populația românească. Reproduc textual faptul comunicat de distinsul publicist în articolul, intitulat „*Problema evrească în Maramureș*” apărut în *Infrățirea românească* din 1 Aprilie 1926.

„Când și-a măritat fata rabinul Teitelbaum din Sighet s'au lăsat 10.000 Evrei fără pașaport să vină

1. vezi art: „Cui a folosit reforma agrară” *Arătarea proporției jidovești cu cifre oficiale. Corupția jidovească. Infrățirea românească* din 1 Martie 1925;

vezi art: *Slugile Jidanilor. Cine apără pe jefuitori. Debandada de la frontieră. Să înceteze nepotismul politic. Infrățirea românească* din 15 Martie 1925;

vezi art: *Visoi Papp Simon. Cum a fost jefuit elementul românesc din Maramureș. Jidani și cozile de topor. Infrățirea românească* din 15 Aprilie 1925;

vezi art: *Problema evrească în Maramureș. Infrățirea românească*, din 1 Aprilie 1926;

vezi art: *Reforma agrară în Maramureș. Stăpânii munților și ai județului. Infrățirea românească*, din 15 Aprilie 1926;

vezi art: *Șiretenia semită. Infrățirea românească* din 15 Aprilie 1927.

din Galiția și Ceho-Slovacia; la fel la moartea lui Teitelbaum s'a deschis frontiera. Dar în schimb pelerinii români de peste Tisa au fost opriți să vină la Mănăstirea Moisei să asculte povața Episcopului”.

După acest fapt judecă, Domnule cititor, cum vrei Dta administrația pretinsă românească din Maramureș; te rog numai un singur lucru: adu-ți aminte că ești Român!

Pentru cine mai voește să afle fapte, cari desvăluie sufletul Jidanului din basinul superior al Tisei pentru instituțiile statului român, îi aduc la cunoștință că la Consiliul de războiu din Cluj s'a deschis un proces contra unei bande din Jidani din comuna Remetea, cari au atacat cu pietre localul școalei unde funcționează un învățător român, însuflețit de simțul datoriei.

Astăzi în Maramureș domnește atâta frică de Jidani, cari țin în ghiarele lor de vampiri viața populației autohtone și frânele oculte ale conducerii locale, în cât în procese. în cari există dovezi sdobitoare contra lor, martorii români nu îndrănesc să facă depozitia conform adevărului, pentru a nu se expune la urmările răsbunării iudaice.

Răsbunarea a mers așa departe sub regimul unguresc, în cât un judecător de la tribunalul din Sighet, care a rostit o sentință contra intereselor jidovești, a dispărut fără urmă.

De la întronarea domniei românești puterea Jidanilor crește prin pătrunerea ce li s'a făcut cu aplicarea legii agrare; crește prin favorizarea de care se bucură din partea tuturor partidelor cari au venit la putere; crește prin acapararea tuturor isoavelor de bogăție, în care intră nu numai resursele naturii ci și brațele autohtonilor; crește prin stăpânirea de fapt a organelor administrative, creiând ast-fel o atmosferă de ocultă teroare, în care populația românească se simte, fără nădejde de îndreptare, oropsită, robită și streină în țară strămoșilor ei.

Această situație dăinuește astăzi în România Mare; pe când Jidani sub ochii noștri continuă a intensifica mijloacele de distrugere sistematică a elementului românesc din Maramureș. Pe drumurile Românie mari se văd cete de bărbați din ținutul lui Dragoș-Vodă, cari ne mai putând trăi în casa părintească, în comună, în plasă, în județul cotropit de Jidan, de tovarășul de afaceri și de luptă electorală al politicianului român (liberal, averescan, țărănist, iorghist),

și-au luat traista, în băț și pribe-gind umblă bătând la toate porțile pentru ca, prin o muncă de robi, să-și agonisească hrana zilnică. După cum în antichitate erau piețe de sclavi, de unde capitaliștii își cumpărau brațele de muncă servilă, tot ast-fel Maramureșul oferă astăzi indivizi, desrădăcinați din locul de baștină, gata să lucreze ori unde și în ori-ce condiții pentru o bucătică de pâine. Această mizerie și rușine pentru un stat, care are menirea să joace un rol preponderent în basimul Dunării de jos, este opera cotropirii jidovești.

Față de atare calamitate deputații Maramureșului tac de 7 ani cu diplomație!

Iată cum își fac datoria așa zișii mandatar ai națiunii.

I. C. Cătuneanu.

Procesul Moșilor din Răchițele.

Neobositul luptător și vrednicul primar Teodor Șuşman, din Răchițele, jud. Cluj, ne trimite o scrisoare în care ne arată că în 21 Iunie a. c. se va desbata procesul Moșilor, cari în 22 Nov. 1923 au protestat și au oprit tăerea pădurilor de către societățile jidovești, unde găsim și pe fruntașul liberal Gh. Leon, prof. univ.

La acea dată, locuitorii comunei, tineri dela 7 ani în sus și moșnegi încărunțiți, cu sufletele pline de durere pentru *jaful* ce se făcea pe hotarul lor, — s'au strâns în fața primăriei, de unde au pornit, acolo, unde muncitorii salariați ai jidovilor Tischler Mór și Fischer, comiteau cel mai grozav dezastru al pădurilor.

În 22 Nov. 1923, dupăce toate intervențiile pela comitetul agrar alui Constantinescu Porcu, călăul Moșilor, au fost zadarnice, Moșii au recurs la singurul mijloc care le-a mai rămas. Au uzat de forță, împiedecând tăerea mai departe a pădurilor.

Și pentrucă au avut „îndrăsneala” de a protesta, au fost bătuți și aruncați în beciuri reci și întunecoase.

Tribunalul prezidat de d. Petrovan, desigur va cerceta mobilul faptei lor și va arăta dacă acești oropsiți locuitori au sau nu dreptul să-și apere existența și să asigure viitorul copiilor lor.

Apărarea Moșilor o va face neobositul luptător, d. Dr. Amos Frâncu, care va arăta și de astă dată situația de netolerat în care se găesc Români din aceste ținuturi din cauza exploatării sălbatice a societăților jidovești.

Ravagiile alcoolului

Ca în orașul și județul Turda — nicăiri

Firul Ariadnei ne-ar putea conduce în labirintul afacerilor mari și mici. Dar în Turda încă nu s'a ivit nici un Teseu. Și Ariadna cu atât mai puțin. Cine ar putea avea în România Mare, firul Ariadnei și cine ar fi Teseul român, care să curețe grajdul unde minoritarul, consumator al forțelor, al sevei vieții noastre naționale, în loc de nimicire, de a fi omorât într'o clipă, prosperează, se îngrășe pe socoteala existenței noastre naționale? Consiliul salubrității și mai mult, administrațiile noastre financiare, dacă de fapt nu alimentează Minotaurul, ne face impresia indiscutabilă, că-l lasă să trăiască, spre ruina Neamului nostru.

Dovadă! *Evreul Printz*, nu e rudă cu atentatorul Princip, care incidental ar fi provocat războiul mondial.

Printz-ul nostru din Turda, având spelunca, îngrămădită cu zeci de butoaie de spirt în mijlocul pieței lui Mihaiu Viteazul — ce scandal — nu curmă viața nici unui principe sau regent cu ecrazit, dinamită sau bombe.

El stă liniștit în magazinul său. Cu calculată răbdare jidovească, primește afabil pe fiecare credincios, care vine să ceară nu sângele lui Christos, ci otrava vânzătorului Iudachiu, spirtul. Conștient, el atențază mai întâiu la buna stare, la banul goimilor, apoi treptat, la sărăcia și în urmă la sănătatea celor mâncați, ruinați de alcool.

El procede metodice. El, ovreiu, îți taie puterea gândirei, a independenței personale.

Fără sentință de Tribunal, că ai fi omorât pe cineva, porți lanțurile robiei. Capul turbure, duce picioarele înlănțuite la dl Printz. D-l cu caftan, Printz ți-a făcut procesul, fără să fi avut cândva afacere cu el.

Dacă te simți în stare să-i apelezi sentința — ia seama — ca să nu' fii rob, înlănțuit al cârciumei lui! Atunci, lapadă-te de Satana! *In crășma jidanului, fie la oraș, fie la sat, să nu întri, căci blăstămat vei fi de familia ta și de întreg Neamul românesc.*

Și iată de ce! Dintre sute de dureroase priveriști, vă aduc de pildă spelunca jidanului Printz din Turda.

Fie timp de iarnă, când janelle zilei se ridică mai târziu, diumul muncitorilor și al unora perde vremea, întră grăbit să iee-ce! O sticlă de spirt, sau rachiu, făcut din droj-

dia aramei, care este un venin.

În celelalte anotimpuri se întâmplă la fel.

Dar în zilele de Sâmbătă, când este târgul de săptămână în Turda și la care, dela răsărit și apus vin mulți, mulți, este îngreșișător ce se petrece aici!

Bărbați, femei, fete tinere, după ce și-au vândut fiecare: găina, cocoșul, găscă, rața, ouăle sau cerealele, dau năvală în localul destrăbălărei și neavând lavițe sau scaune, se așează pe padimentul încărcat poate de virusuri contagioase.

Acestor oaspeți din Turda și satele din județ, cărora *învățătorii și preoții, ar trebui să le dea îndrumări riguroase*, dl Printz, la ieșirea lor, asemenea trenurilor cu macaze greșite, le dă o salutare după legea lui Moisés.

Magazinul de rachiu al fraților în Moisés, Marcus, ar fi disputat recordul lui Printz, dacă un frate al jidanilor Marcus n'ar fi defraudat $\frac{1}{2}$ milion Lei. Frauda i-a umilit încâtva. Afacerile în minunata România Mare, totuși merg bine.

Frații Marcus își au marele deposit de beuturi spirtoase în mijlocul

Pieței lui Mihaiu Viteazul. Chiar în frumoasa clădire a sfântei Biserici gr. catolice.

Pe Marele dr Ioan Rațiu, președintele partidului național, ceata evreo maghiară din Turda l'au lapidat. S'a refugiat la Sibiu, unde în 1921 a și murit. Nepotul său Dr. Aug. Rațiu, din memoria și activitatea românului de valoare, care a fost președintele partidului național i-a cântat numai *blazonele* că este fiu de Nemeș. Așa s'a întâmplat, afară de alte multe, cari nu se încadrează în aceste rânduri, că o parte din marele edificiu din Turda al Bis. gr. cat. a fost închiriat, pentru depozit de alcooluri fraților jidani Marcus. Aceasta este realitatea!

Contractul este viabil. Marele Atanasiu dela Alba-Iulia, a dat mână de ajutor înțelepților Sionului lui Abraham. Credeți că pentru, consolidarea României. Câtă rușine!

Și traficantii la lumina zilei, își poartă nasul sus! Astăzi, naționali intransigenți, mâne liberali și poimâne — știe Dzeu — poate țărăniști moderateți cu catechismul III. Dar, mergem bine!

Ne facem afacerile! De Diluviu, nu ne temem nici ne ocupăm. Salutare porcilor!

Ioan Prodan.

SCHIȚĂ DIN ARDEAL

Țipătul Munților

Mă apropiasem de ținta călătoriei mele. Am ajuns în sat.

*

Dimineața mă trezii într'o zi frumoasă de toamnă. Adierea răcoroasă mă făcu să mă scol în zori și să ies în piață; era tocmai zi de târg. Lumea se și adună 'nainte magaziiilor și prăvăliilor și se agită din cauza mării scumpete. Un șir lung de care, înaintea cărora erau înjuțați boii, încărcate cu bucate; cio-bani cu pălării largi de pae, copii tolăniți pe saci plini cu porumb și grâu, temei cu traistele goale, iar în ușa magaziei un cântar alături de care se adunară perciunații de comercianți la taifas, complectă tabloul trist. Mai târziu văzusem cum perciunații se 'mprăștie mergând fieștecare la taraba lui. Se 'ncepu târgul.

— Cu chit vinzi la mine griul, bade, se adresă un jidov uricios unui țaran moșneag. Țăranul cerând prețul adevărat, circumcinsul încheie: asta nu iese șheft pruntu mine și

trecu la celalt car încărcat.

— Vină, domnule, de-l ia tăt ți-l dau pe cât ai zis, oferi acelaș moșneag produsul sudoarei sale.

— Vos hat ich gesagt... vezi, că tu dai și pruntu atita; haidi la chintar... și luându-și creonul de pe blegoșata-i ureche începu să calculeze. Moșneagul luă rând pe rând sacii, îi puse alături de cântar și desfăcu gura unui sac. Jidanul înfundându-și mâna în grâu scoase cu un pumn și privi grăuntele.

— Fui, ... asta e griu? La mine nu trăbă așa griu. Dū-l d'aici... nu stau di vorbă cu tîni...

— Ia-l domnule, să te trăiască Dzeu, doar nu lo-i încărcă iar în „cocie“, cât dai pe el? — implora moșneagul.

Jidanul se făcu că n'auze și s'apropie de celalt țaran. Iar bietul moșneag scărpinându-se la ceafă, se uită lung la sacii săi; pe urmă, n'având ce face, se luă iar pe urma jidanului.

— Ți-i ias, domnuie așa cum vrei, numai să te văd că-l cumperi, grăi cu jale moșneagul.

— Pe tot chit ai, dau doi mii de Lei. Bini? — Nu trebe se mai pune la chintar... Vrei?? — se tocni jidanul.

— Vreau, țină-te Dzeu, vreau; haide, ia-l.

Și îngârbovitul moșneag își goli sacii, toți, vre-o cincisprezece și primi banii...

Am fugit dela acest loc cu spaimă și scârbă.

După un timp revenisem în piață și când să trec pe lângă o „sefterie” jidovească, iată, că apare moșneagul cu pletele sale cărunte, cu fruntea-i brăzdată, cu ochii-i senini și blânzi. Eșise tocmai din prăvălie. Cum trecu pragul ușii, se opri afară își impropti ciomagul de părete, depuse traista încărcată de care erau legate o păreche de opinci și privindu-și lung negoțul începu să-l desfacă.

Mă apropiasem de el și-l priveam din aproape.

— Tot noi îl purtăm răul, dșorule — mi se adresă cu o voce blândă, — nu știi dta până când cu asta? Și îndreptându-se spre mine îmi exploră fața vrând să-mi descopere gândul. Mi-am vândut astăzi toate bucatele din ambar, ca să-mi pot cumpăra, uite, astea... și-mi arată traista. Până când, ce zici dșorule?

— Până când — repetasem, până nu veți alege în Casa Țării oameni, cari să vă vrea binele și să vă apace trebile... i-am răspuns of-tând.

— Apoi pe cine să-l alegem, — mă întrebă, — aleserăm noi pe mulți, dar noi, să mă iertați, tot aceia am rămas ce-am mai fost. Spusu-ne-au s'alegem pe asta, ăla că e mai bun ca celalt, d'apoi din atâtea câte ne spusără, popă să fii și nu te știi desmetici... Toată lumea își bate joc de noi până și frații noștrii. Nu ne mai poartă grija nimenea, ca și cum nici n'am fi pe lume... nime, nime 'n lume!

— Nu e tocmai așa, moșule, — vroiam să-l lămuresc, trebue să știi c'avam mari treburi d'ale țării...

Moșneagul lăsându-și capul între umeri își încreți fruntea ca și cum ar cugeta adânc.

— Da bine o spui dta, răspunse cu fruntea înșeninată și privindu-mă pe sub sprințeană-i stufoasă drept în ochi, dar ce țară o fi și asta, căci acum nu știu a câte oară tot aud de țară și că noi ar fi să fim țara și de când, cum e vorba, sun-

tem stăpâni pe giurie noastre noi nu mai știm de suntem stăpâni sau tot slugi... Dacă ar fi așa, că noi să fim țara, de ce atunci nu se vede și de grijile noastre?

— Pentrucă mai avem treburi neisprăvite cu dușmanii...

În jurul nostru s'au adunat mai mulți țărani cari, toți, aprobau cuvintele moșneagului.

— Asta o zici, dta! răspunse cu accent bătrânul. — Bine, bine, continuă, nici n'am nimic de zis, dar decând cu războiul, tot cu dușmanii avem treabă și cu noi nici într'un chip... Nu vezi dta, că vitele noastre ne pier de foame, pentrucă n'au pășune; grofii, tăt grofi au rămas, ba ne mai veniră și de cei noi... ba, mai așteaptă să-i și alegem deputați în „Permament”.

— Dar, așa știu, îl întrerupsei, vi s'a dat pământ prin reforma agrară.

— Noa, noa, nu zic că nu, Dzeu să-i trăiască că or făcut bine, dar uite ce e dșorule, noi facem și astăzi corvoadă pentru un loc de ogor, pentru o brează, pentrucă alea ce ni-le deteră nu-s bune de nimic. Nici nu ne plângem noi de ele, căci la ce și cui; am mai pățit noi ca astea, și facem toate, însă de ne-ar crede și nouă... La mine dșorule, sărăcia joacă pe masă și nici mălaiul nu-i acela pe care îl așteptasem...

— Ei, fiind că e așa, vroiam să-l dojănesc, de ce îți vinzi bucatele la jidani și pe nimica toată... Un sgomot surd de aprobare din partea celor ce ne încunjurau auzeam îndată.

— De ce, de ce, mesteca vorbele bătrânul, de ce, și întorcându-se spre ceilalți, apoi spuneți voi dar' de ce!?...

Cu această întrebare i-am pus pe gânduri.

— Vi-o spun eu, vroiam să-i ajut, pentrucă n'aveți magazii proprii, cooperative de magazinaj, de unde să vindeți voi și să cumpărați tot voi, ca să n'ajungă bucatele voastre, dar, pe mâini murdare, cari să v'o fure și pâinea din gură... Cooperative, fraților, căci numai Cooperativele vă pot salva...

— Apoi noi s'o'ncepem, dșorule, auzeam un glas, să vie cineva s'o'ncepă, să ne învețe, c'apoi când vom ști, le vom face și singuri. Alt murmur însoțea cuvintele rostite. Da, să vie cine-va, să ne învețe, strigau toți.

— Asta n'o să mai facem noi, intrerupse bătrânul după anumită

tăcere, fac-o tinerii, noi bătrânii așa ne-am învățat: să cumperi dela jidov și să vinzi la jidov, d'aia ne-o și bătut Dzeu, de am rămas tot săraci...

— Fi-va și mai bine, moșule, tineretul va veni pe cale bună, va face tot ce e bine și atunci numai bine va fi. Numai răbdare...

— Așa crezi Dta? Hm, ai dreptate, răbdare și iar răbdare...

— Numai să isprăvim cu dușmanii...

— ...Cu dușmanii? Dar cu prietenii când? căci nici nu ne mai putem feri de ei... De când și noi cu un petec de pământ, apoi ne vin ca ploaia, ba să le dăm asta, aia, că „numai de astădată” iar noi, le facem c'asa cere buna rânduială ș'apoi ne făgăduesc marea cu sarea și când pe urmă ca 'n palmă!

— Nu trebue să-i credeți...

— Atunci dar cui să-i crezi, cui, spune și dta, cui... prietenului sau dușmanului?

— Copiilor dtale...

— Copiilor, hm, copiilor, — nici lor, dșorule, nici lor; nu vezi jandarmii, copiii noștri, căci să iertați, tăți-s din opincă crescuți, nu vezi cum ne batjocoresc, ne bat pentru ori și ce... apoi să le crezi și copiilor, ha?! Una ți-o spun, dșorule și să le spui și domnilor pe unde îi merge dta, — aici mi-se aplecă confident la ureche — că noi nu mai așteptăm; de nu ne-or face dreptate apoi...

— Asta una nu, trăsării deodată, căci l-am înțales, una ca asta să nu faceți moșule, ar fi cel mai mare păcat...

— Asta să nu ne-o spui noauă, dșorule... și agățându-și traista de umeri, plecase privind mereu îndărăt și dând semnificativ și amenințător din cap. Pe față-i ceteam deciziva-i hotărîre; îl urmăream privindu-l până dispăru în mulțime.

Oamenii din juru-mi se răsfirară după ce fui salutat cuviincios, iar eu stătui multă vreme așa fără să mă mișc și parc'ă tot mai vedeam fața hotărîtă și privirea schînteetoare a acestui fiu al Munților.

Simțeam atunci cele mai cumplite remușcări, mi-era rușine de mine însu-mi, de lașitatea noastră, dar eram și mândru de acest român moșneag. Înțelepciunea sa îmi lăsă răvașe adânci, neperitoare în suflet. Pe față începură să-mi curgă lacrimi, iar în vine simțeam clocofind vijelios sîngele; semne ale durerii și revoltei și'n neputință-mi cumpănind cele auzite dela acest vrednic sol al Mun-

ților, conștiința-mi par'că stînga gemând: Are dreptate, are dreptate, iar din depărtare corul puternic al naturii însoțit de basul greu al Munților par'că cânta să s'audă peste

nări și țări... Jidani ne sugrumă națiunea, ș'avutul Țării noastre 'l iăfuesc...

Pompiliu Puticiu,
Arad, avocat stagiar.

Intre vorbe și fapte

Nu încercăm aici stabilirea unui bilanț. Ar fi prea lung, totuși cititorul tînăr își aduce aminte de profetul momentului, de omul ce se încadra cu mult meșteșug într'o lumină providențială, fiind conferința de la Cluj despre *Ideia națională*; și același cititor se întrebă astăzi ce a făcut cu aplicarea ideii naționale acela, care a fost chemat ca Ministru de interne să-i dea un început de executare. *Ce a făcut într'un an de guvernare Dl Octavian Goga pentru realizarea programului cu care a entuziasmat și ametit sufletul tineretului?*

Să precizăm un singur punct.

A recunoscut de la tribuna Parlamentului că trăesc în Maramureș, proaspăt sosiți, 70000 de Jidani, cari

Să adunăm: 70,000 Jidani în Maramureș
120,000 Jidani intrați pe la marginea apuseană a țării
200,000 Jidani veniți de peste Nistru

Total 390,000 Jidani, recunoscuți de organele noastre oficiale.

Il întrebăm pe protagonistul *Ideii naționale*: ce a făcut cu această gloată enormă de venetici?

Nu am auzit că ar fi trimes peste graniță pe nici unul dintre ei. Așa ai apărut, Dta Dle Goga, soliditatea etnică a a neamului nostru?

Unde este acordul între vorbe și fapte? Și astăzi mai îndrăznești să te prezinți înaintea publicului, cu speranța că prin magia verbului vei mai înfierbânta capul tinerimei? Iți

după nici un text de lege *nu au dreptul* să se bucure de ospitalitatea țării noastre. Ce a făcut cu ei?

Inspectorul său administrativ, *Generalul Polisu*, a stabilit că în orașele de pe marginea apuseană a țării s'au pripășit în țară 120000 (una sută două zeci de mii) de indesezirabili fără nici un rost.

Ce a făcut Dl Ministru de Interne cu această scursură iudaică?

Ministrul României la Berna, Dl *Petrescu-Comnen*, a recunoscut într'un banchet dat ziariștilor internaționali, că România este atât de ospitalieră, încât a permis să se refugieze de dincolo de Nistru „peste 200000 (două sute de mii) refugiați ucrainieni“ adică Jidani, fugiți de frica progromurilor, cari se apropie.

faci iluzii, Domnul meu.

Lumea te cunoaște. Ești politicianul fără scupule umblând să-ți refaci virginitatea politică din avântul și sufletul neprihănit al unui tineret, care nu se mai lasă înșelat a doua oară.

Intre sonoritatea vorbelor și absența faptelor făgăduite, stă astăzi jalnică și pustie caricatura politică a lui Octavian Goga.

Infrățirea Românească.

Trăncănelile dela Budapesta

Vechii noștri stăpâni în loc să caute și să sprijinească o apropiere de cercurile românești, — apropiere care le-ar putea aduce reale servicii, — cramponându-se de înmormântata tradiție, continuă a ne jigni și a face imposibilă orice atmosferă prietenoasă. Ungurii — între cari cei mai mulți dintre acei „cari se deșteaptă“ — întrețin cu o revoltătoare ușurință campania de defăimare a Statului român în țara vecină.

Armele folosite la Budapesta împotriva noastră nu sunt selecționate; tacita incurajare a cercurilor responsabile în multe împrejurări este semnificativă. Procesul dușmăniei atât

de călduros susținut nu ne îngrijorează de loc și nu e de natură a ne face să căutăm argumente cari să răspundă calomniilor ce ni se adresează.

Problema astfel pusă n'ar merita să fie relevantă decât cel mult ca un document al timpului, Că un André Ott prin cartea „Incurcătura Infernală“ mai adaugă la adresa românilor o sumedenie de calomnii de cea mai infectă speță n'are importanță. Adevărul vorbind, era de datorita conducătorilor treburilor publice din Ungaria, în treacăt, să desavueze asemenea manopere cari nu folosesc cu nimic Ungurilor; n'au făcut-o, nu-i nici o pagubă. Un

du-te distrugător mai mult sau mai puțin pe tulpina unui arbore n'are importanță din momentul ce arborele e atăcat de mai mult și de mai mulți bureți. Edificiul României întregite de azi are temelii solide, clădite cu multe străduinți și asemenea trăncăneli nu-l primejduesc.

În toiuł acestei campanii fără nici un rost practic, s'au desprins câțiva oameni mai clar văzători ai situației și mai realiști cari au înțeles că alimentarea dușmăniei între poporul român și maghiar departe de a aduce servicii națiunei maghiare este deadreptul păgubitoare. Aceștia la rândul lor au inițiat o politică care să îndulcească raporturile; firește presa dela Budapesta s'a grăbit să-i readucă la tăcere. N'am câștigat nici pe urma taberei dușmane, cum nu puteam câștiga nici pe urma celei zisă amică, sau mai precis spus, împăciuitoare. Nu noi suntem aceia cari am putea găștiga din asemenea împrejurări și nu e treaba noastră să ne interesăm de soartea altora, mai ales când aceștia țin morțiș să se lupte cu morile de vânt.

Națiunea română și-a lămurit de mult raporturile cu asupritorii de eri și recapitularea faptelor o socotim de prisos. Că România ocrotește un număr de Maghiari nu suntem noi de vină; că aspirațiile Statului român nu sunt aceleași cu ale celui ungar deasemenea nu ni-se poate imputa. Noi când am îndurat jugul dominației maghiare n'am cerut decât libertate în cadrele legilor democratice și egală îndreptățire în gestiunea Statului, lucruri cari ne-au fost refuzate pe toate căile cu un adaus de înăsprire a situației de jobagi. Nu acelaș tratament se aplică compatrioților unguri cari trăesc pe picior de egalitate cu noi, ei se bucură dela început în țara românească de drepturi echivalente cu drepturile acordate minorităților în toate Statele lumii civilizate, poate chiar și mai mult. Prin urmare nemulțumirile ca și neîndreptățirile inventate, constituite prilejuri de bărfire a Statului Român, trăesc numai în *mintea bolnavă a politicienilor cari în modul acesta își justifică existența parazitara și hotărât lucru numai păgubitoare națiunei maghiare.*

Cercurile oficiale din Ungaria cari sunt rezponzabile de acțiunile cetățenilor maghiari și de atmosfera ce creiază în România fraților lor ar fi de dorit, în interesul chiar numai a

maghiarilor, să facă să înceteze injuriile la adresa noastră. Noi altfel suntem obișnuiți cu asemenea procedee; ele nu ne impresionează și nu noi vom fi aceia cari vom avea de regretat.

Nedreptatea istorică indreptată fiind noi o socotim ca un act consumat de mult. Ostilitatea a încetat atunci și trecerea la raporturi de bune relații între națiunea română și cea maghiară ar pacifica spiritele și ar aduce în primul rând populației maghiare liniștea necesară pentru a se reface de pierderile suferite în război pentru a pași pe calea progresului.

Mărturisim că nu facem aceste constatări bucuroși; am dori ca

Ungaria să revină la realitate și să ne dea prilejul a constata că nu atât în contra noastră, prilej care va face ca națiunea română să privească cu o desăvârșită prietenie pe maghiarii din mijlocul nostru. Repetăm, acest lucru, nu-i în interesul nostru cât e în interesul lor. Altfel, Ungaria va trebui, să țină seama de faptul că vitalitatea Statului român se reazimă pe suferințele sfârșite de numai câțiva ani și cari sunt o cheazășie pentru viitor. Nimeni și prin nimic nu va putea opri dezvoltarea normală a României conform cu năzuințele ei și între granițele vechi fixate. Orice încercare potrivnică va fi desigur suprimată chiar în fașă.

At. Motogna.

Desvelirea plăcii comemorative a studentului O. Petrovici

Au trecut opt ani de zile de când studentul O. Petrovici, legionar al gărzilor naționale din Ardeal, format în anul 1918 pentru a rezista bandelor săcuesti, — și-a dat viața în fața băncii „Economul” din Cluj.

Studentimea clujană a înțeles din primul moment că îi incumbă o sfântă datorie să sărbătorească memoria camaradului ei, ucis mișelește în cele mai grele clipe pentru soarta Românilor ardeleni.

Actualilor conducători ai Soc. acad. „Petru Maior”, le-a revenit cinstea de a desăvârși aceace alții cu opt ani înainte începuseră, fără însă poată isprăvi din cauza diferitelor piedeci ce li-se puneau.

În 5 Iunie a. c. cu concursul armatei, al autorităților civile și școlare, studentimea clujană a dat cea mai frumoasă dovadă că știe să-și cinstească eroii eternizând numele aceluia care cu prețul sângelui său a apărât tricolorul român.

Date biografice.

Octavian Petrovici s'a născut în Toracul mic din Bănat, astăzi în Iugoslavia.

Născut în 1903, a urmat liceul unitar, învățând în clasa V. românește la ora de religie cu preotul Christea. Fiind orfan a fost crescut de o mătușă a lui, dna Elena Moldovanu din Cluj.

Dintre frații lui, trei și-au sfârșit viața în războiul mondial, făcându-și datoria cu cinste și vrednicie.

*

Cu ocazia desvelirii plăcii comemorative, Dl. Prof. univ. I. C. Că-

tuneanu, Președ. Regionalei L. A. N. C. din Ardeal, fiind invitat din partea centrului studentesc, a ținut o luminoasă cuvântare, pe care o redăm mai jos în întregime pentru a o face cunoscută tuturor cetitorilor noștri.

Iată vorbirea :

Onorată asistență,

Nici o solemnitate nu înalță mai mult spiritul public, făcându-i educația, decât aceia prin care se cultivă simțul datoriei morale.

Nici o faptă nu onorează mai mult pe autori, decât aceia care prăznuiește memoria celor ieșiți cu nimbul de eroi din frământarea vieții.

Centrul studentesc „Petru Maior” se prezintă astăzi înaintea publicului clujan cu un titlu de nobleță sufletească, urmată de lauda generală, când pășește cu o pioasă demnitate și adâncă reculegere la punerea plăcii comemorative, întru amintirea aceluia, care în scurta lui viață a purtat numele de *Octavian Petrovici*.

Insemnătatea vieții omului nu se judecă după numărul anilor, ci după săvârșirea faptelor în legătură cu interesele superioare ale neamului, căruia i-a aparținut. Studentul Petrovici a murit aici în 19 Decembrie 1919, asasinat mișelește de o bandă de Secui, în clipa măreață, decisivă pentru neamul nostru, când se prăbușea în neputință un regim milenar de asuprire spre a face loc stăpânirii românești pe aceste plaiuri.

Printr'o adâncă pătrundere a necesității momentului, el a simțit ur-

mând impulsul instinctul național, că trebuie să aducă jertfa supremă spre a ajuta la înfăptuirea domniei românești. A murit cu arma în mână, apărând comandamentul gărzilor naționale, organizate de neobositul luptător Amos Frâncu, a murit cu ochii în zare așteptând cu înfrigurare sosirea armatei române. Nu s'a împlinit o săptămână de la moartea lui și oastea Regelui Ferdinand Desrobitorul intra pentru a rămâne pe vecie în Clujul împilării trecute.

Din sacrificiul vieții lui se desprind învățăminte și norme de conduită, pentru aceia cari au avut nobila inițiativă de a-i slăvi memoria.

Tineretul universitar reprezintă la momente istorice mai mult decât se teza ae învățatură a societății ce se formează: reprezintă și voința dâră a națiunii de a trăi stăpână în casa ei și a impune această voință spre a înlătura obstacolele ce-i stau în cale, atunci când atotputernicii zilei pentru motive de măruntă oportunitate caută a le oculi

Sunt vremuri, când, tinerimea pe lângă chemarea de a fi studioasă mai are și datoria de a fi luptătoare.

În viața neamului nostru, la marile răspântii ale istoriei, tineretul a desfundat cu genială intuiție străvechile porți ruginite, ce țineau închisă calea viitorului. Nici unul din fruntașii revoluției dela 1848, nici din Moldova, nici din Muntenia, nici din Ardeal nu trecuse vârsta de 30 de ani. Și toți aceia, cari pe atunci erau socotiți drept capete înfierbântate, au cules la etatea maturității, ca oameni de conducere, roadele politice ale faptei lor din tinerete.

Dacă Avram Iancu n'a avut această satisfacție din cauza împrejurărilor vitrege din fosta monarchie, nu înseamnă că fapta lui nu a rodit din belșug; i-au cules fructele la Alba-Iulia fericiții urmași, în ziua de 1 Decembrie 1918.

Asemenea vremuri când tinerimea studioasă trebuie să fie și luptătoare, trăește studentimea în zilele noastre.

De pe urma lui Octavian Petrovici a rămas un testament scris cu litere de sânge, pentru cei ce simt în ei îndemnul nobil de a-și face datoria către Patrie. Le-a lăsat poruncă să stea în aceiași tabără mobilizați sufletește, să lupte pe căi legale spre a desvolta la maximum și optimum puterile națiunii mai ales acum, când curente streine, susținute de imigranți parazitari și dușmănoși ființei noastre etnice, împiedecă pro-pășirea normală a neamului întregit

Înainte de această plăci comemorativă să facem legământul solemn, că ne vom inspira din jertfa lui în lupta pentru ridicarea poporului român la postul de indiscutabilă înțaietate, ce i se cuvine pe pământul strămoșesc.

Liga Apărării Naționale Creștine, făurindu-și un program politic pentru realizarea acestui ideal, mulțumește prin glasul meu centrului studențesc „Petru Maior”, pentru-că i-a dat prilejul să lămurească învățămintele ce ce desprind din fapta lui Octavian Petrovici, care ne-a părăsit în plină adolescență încununat cu nimbul de eroi.

După aceasta, în frumoase cuvinte, dl rector al Universității, a arătat că studentul Petrovici este un martir, un mucenic al neamului românesc și studențimea de azi ar trebui să ia pildă și să se inspire din sacrificiul aceluia a cărui memorie o cinstim astăzi.

A mai vorbit d. căp. invalid Gh. Beleuță, care istorisește toate împrejurările în care a fost ucis stud. Petrovici.

De încheiere, a vorbit d. Dumitru Ivan, președintele Soc. acad „Petru Maior” a cărui vorbire o redăm iarăș mai jos :

Onorată asistență,

O zi de sărbătoare este întotdeauna un prilej de primenire sufletească.

La serbarea amintirii lui Octavian Petrovici, am venit să ne reculegem și să desprindem o învățătură :

În timpul când o împărăție cu regat legate prin pajura vulturului bicefal al Habsburgilor și prin complicitatea criminală de-a sufoca sentimentul național din sufletul popoarelor pe cari le-a robit în decursul vremurilor, în timpul când acest colos a început să trosnească în temelii artificiale pe cari a fost clădit, poporul românesc din Ardeal s'a ridicat într'un singur glas, cerându-i dreptul la viața națională pe care voia să și-o trăiască împreună cu patria mamă. Dar nu numai cu glasul, ci cu arma în mână a înțeles să-și afirme acest drept, făcând revoluția din 1918.

Rezistența ungarilor era însă dârză și mai ales Clujul, devenit cuib al magnaților. Legiunile organizate de neobositul luptător dr. Amos Frâncu, au trebuit să facă o sfortare uriașă, spre a zdrobi aceia rezistență. *Orice luptă cere jertfe. Revoluția Clujului l'a cerut pe Octavian Petrovici.*

Astăzi când întreaga suflare ro-

mânească se bucură de libertate într'un stat românesc, datorită sângelui vărsat de atâția eroi martiri, studențimea Clujului și-a ținut de o sfântă datorie să proslăvească memoria celor căzuți din păturile ei pentru ca să-i ridice în galeria eroilor românismului.

În aceste momente solemne, când sufletele eroilor morți plutesc în jurul nostru, studențimea clujană le aduce omagiul lor de recunoștință și admirație, infiltrându-și-se adânc în inimi faptele lor mărețe și facem un sfânt legământ, având ca martori memoria lor sacră : *că vom păstra întregu cu sacrificiul vieții noastre patrimoniul național lăsat de ei.*

Ce fac partidele politice ?

Cum sunt jefuiți muncitorii români dela „Minele de cărbuni” din Aghireș, județul Cluj. — Dobânzi de 120%.

În frunțașă comună Aghireș, județul Cluj, sunt așezați peste 15 familii de jidani. Cu ce se ocupă acești jidani ? am întrebat pe un țaran din susnumita comună, care se reîntorcea acasă, cu trenul dela Cluj.

Cu ce să se ocupe mi-a răspuns țaranul, după ce oftă adânc și își șterse sudoarea de pe frunte, cu mâneca cămășii : — cu ... specula nepoate !... și continuă :

„O mare parte din locuitorii comunei noastre și jur se ocupă cu lucrarea în „Minele de cărbuni” din localitate, exploatate de cunoscuții jidani Bognar și Szántó. Cum acești muncitori nu primesc plata numai odată pe lună, iar omul nevoiaș nu poate aștepta până la plată, de aceia administratorii minelor în înțelegere cu jidanii din comună, eliberează muncitorilor un fel de „Bonuri”. Cu acele bonuri muncitorii se prezintă la susnumiții jidani, unde în schimbul lor primesc diferite mărfuri și articole de consum, printre care, vorba veche :

Nu lipsește nici odată,
Spiirtul cu puțină apă...

Cu aceste bonuri, jidanii trag două câștiguri, după cum urmează :

1. Fiind că bonurile dela Minele de cărbuni nu le pot schimba numai la negustorii din Aghireș, bietul muncitor nu poate târgui cu ele din altă parte și e silit să cumpere numai dela aceștia mărfuri de calitate proastă și cu prețuri foarte mari.

2. După mărfurile cumpărate pe acele bonuri, negustorii își socotesc o dobândă de 10% (zece) pe lună, sau 120% (unasută douăzeci) pe an. Aceste bonuri pe urmă negustorii le

Terminându-se vorbirile, s'a fixat pe zidul băncii „Economul” placa comemorativă cu următorul text :

Poarta aceasta a comandamentului senatului Național Român din Ardeal a fost sfântită cu sângele de martir a studentului legionar din garda Națională Octavian Petrovici ucis de gloante secuești după o luptă victorioasă dusă pentru apărarea tricolorului românesc din 19 Dec 1918.

Omagiul studențimei române din Cluj, luptătorilor pentru Unire.”

Cu acestea studențimea care a participat într'un număr impunător, s'a îndreptat în liniște către Universitate, de unde s'au risipit în cea mai frumoasă ordine. *Rep.*

schimbă la susnumitele Mine, pe bani gata, care bani dimpreună cu dobânda, sunt reținuți din plata muncitorilor.

În tot timpul povestei de mai sus, ochii țaranului înotau în lacrimi și din când în când, își strângea pumnii iar fața-i trăda durerea sufletului. Trenul oprindu-se în gara Aghireș, țaranul nostru se coborî, iar eu l-am petrecut cu ochii, până s'a pierdut în zare, părându-mi rău că nu am mai avut timp, să ascult pe acest frate, despre mai multe isprăvuri ale „neamului ales” din comuna lor.

M'a rănit adânc în inimă, trista poveste a țaranului, cugetându-mă la milioanele de țărani, speculați fără milă pe toate terenurile, de aceste lifte păgâne. Asemenea mă mir foarte mult că *cei în drept nu iau măsuri pentru înfrânarea speculei*, ce practică acești perciunați, dela un capăt la celalalt al țării, după cum spune și cântecul :

„Din Arad până'n Focșani,
Nu poți trăi, de Jidani”

Asemenea mă miră faptul, cum *partidele noastre politice sunt atât de nepăsătoare față de pericolul evreiesc, care sugrumă tot mai tare poporul român.* Se vede că partidele sunt prea ocupate cu alte chestiuni, sau în ele sunt mai mulți oameni materialști decât idealști și nu au timp să se ocupe și de soarta țaranului român, pe care *il lasă pradă tuturor hienilor flămânde.*

E timpul ca țaranul român să-și dea bine seama de clipele grele pe care le trăește și în deosebi de viitorul negru care-l lasă copiilor săi.

Ioan Potra.

... continuă sfidarea

Reîncepem o luptă veche pe care faptele petrecute în ultimele zile o justifică și mai mult, obligându-ne să perseverăm în ceace am început.

E vorba de lupta împotriva aceleia care în disprețul simțului românesc și prin nu știm ce împrejurări, ocupă catedra de fizică medicală la Universitatea din Cluj.

Se numește Irina Dienes Goetz, soția fostului comisar al poporului în timpul stăpânirii roșii a jidanului Bela Kuhn; soția aceleia care a prădat și distrus biblioteci creștine, înființând în locul lor pe cele jidovești. Ne ocupăm de această *pripășită* — nu ne importă că din Ungaria sau din Rusia — pentru că ne dăm seama de pericolul ce prezintă pătrunderea elementelor străine în cultura românească și cu atât mai mult în fruntea unei catedre universitare.

Reîncepem lupta, pentru că *Universitatea nu e o școală profesională și nici un atelier în care studenții să învețe o meserie*, așa cum învață croitorul sau cismarul.

Studenții nu sunt ucenici, cari să-și facă stagiul de 3—4 ani, iar profesorii nu sunt patronii cari să se bucure de avantajile ce le aduc acești ucenici — în cazul de față de lefurile pe cari le primesc.

De aceea studenții nu pot fi lăsați pe mâna aceleia de care nimic nu-i leagă și totul îi îndepărtează.

Intre studenții mediciști și conferențiară, Dienes Goetz, lipssește acea legătură sufletească indispensabilă între profesor și studenți.

Numai așa se pot explica agitațiile cari stăpânesc studențimea dela facultatea de medicină din Cluj; numai acestei cauze se datorește acțiunea de protestare dusă în seara zilei de 8 Iunie în localul Soc. stud. în medicină.

Intr'adevăr să fim bine înțeleși.

Studenții au arătat în acea ședință că conferențiară (cacofonia e inevitabilă) Irina Dienes Goetz, caută să-și răsbune asupra studenților.

Cauza ?

Se zice — nu știm sigur — că soțul ei a fost bătut de un grup de tineri și dna Goetz presupune că acești tineri nu pot fi decât studenți

Zilnic cere studenților să-i dea satisfacție, însă studenții — afară de o nemernică coadă de topor, care mai e și un descalficat — n'au înțeles să-se transforme în agenți de siguranță și nici în procurori pentru a descoperi pe cei „vinovați“.

Față de această „nesupunere“, *studenții au fost declarați dela catedra universitară, bandiți*. Aceia ce au ucis la Budapesta, acei cari ne-au îngropat pe frații noștri de vii, ciuntindu-i în cel mai oribil chip, azi în al 9-lea an de unire, declară studențimea ceată de bandiți.

Că ce vor fi hotărât studenții și cum vor înțelege ei să reacționeze apărându-și cinstea, îi privește pe ei în primul rând.

Noi înregistrăm fapte, cari nu se pot desmînți, constatăm că acesta e adevărul și ținem seamă de el.

Dar de un lucru ar trebui să țină seama și „conferențiară“ cocotată la catedra de fizică medicală. Că, suferă creștinul, dar suferă și el numai atât cât poate și este și pentru el o măsură peste care nu poate trece.

Atunci când cupa răbdării se umple știe să și zdrobească acea cupă în capul *secăturilor*.

Deocamdată, spre rușinea celui popor care s'a lăsat să i-se pună genunchiul pe gât și pumnul în gură și spre paguba generațiilor cari vor intra la Fac. de medicină din Cluj, această creatură continuă să ne sfideze.

Ne crapă obrazul de rușine, mânia am vrea să ne-o înăbușim și n'am vrea să isbucnească într'una din zile.

Studenții creștini, scăpați pe frații voștri din licee de rușinea grea pe care a trebuit s'o îndurați doi ani dearândul.

Destul am suferit 2 ani de batjocură. *Dacă există o lege care o ține acolo unde se află, noi nu putem admite aplicarea unor legi, cari să fie deasupra intereselor neamului.*

I. Dp.

Informațiuni & Fapte & Polemici

Impunerile la Uioara.

Ni se aduce la cunoștință felul detestabil cum se fac impunerile în Uioara. *Jidanii sunt favorizați iar Românii sunt apăsați cu dările.*

Să arătăm exemple.

1. Firma Kohn și Léb, deposit de scânduri și lemne de construcție — care vinde anual cam 340 vagoane în valoare de circa 10 $\frac{1}{2}$ milioane lei, și are un beneficiu brut de cel puțin un milion de lei, este impus cu Lei 32.000. Treizeci și două mii Lei.

2. Firma Salamon Fr. cel mai mare magazin de textile și de modă din Uioara cu o circulație de minimum 10 milioane lei anual este impus numai cu 14.000 Patrusprezece mii lei.

3. In schimb Teodor Vasinca, comerciant de beuturi spirtoase după

vânzarea a 4 vagoane de spirt în valoare 31 $\frac{1}{2}$ milioane de Lei este impus cu Lei 14.000. Unasutăpatruzeci mii de Lei. Unde este proporția impunerilor — privind cele 3 casuri fără a ține cont de nume? — Răspunsul este-o absurditate. Din viața practică știm că la un vagon de material de construcție se câștigă minimum 3—4 mii de Lei, la vagon, la textile se câștigă la vânzarea de engross în mediu dela 10—15%, cât timp la spirt abia se câștigă brut maximum 10 Lei la litru.

Să rezumăm: Jidanul Kohn și Léb câștigă brut 1 \cdot ² milioane și este impus cu Lei 32.000. Celălalt Jidan Salamon Fr. câștigă deasemenea 1 $\frac{1}{4}$ milioane Lei și este impus cu Lei 14.000, iar Creștinul român Teodor Vasinca câștigă după afacerea lui brut Lei 4—5 sute de mii și este

impus cu 14.000 Lei.

In plus dl. Teodor Vasinca a luat din mâna jidanilor 9 cărciumi comunale, și dă anual pentru Casa națională — afară de arendă — Lei 2000, apoi cumpără și împarte pe la Români cărți cu învățători folositoare. Pentru aceste fapte frumoase un om ca Teodor Vasinca trebuie încurajat și sprijinit de către autoritățile românești.

Atragem atențiunea Domnului Prefect asupra acestei nedreptăți strigătoare la cer, și ne rugăm să bine voiască a interveni pentru ca Românului Teodor Vasinca din Uioara să i se reducă impunerea iar pentru Jidani să se facă o anchetă din care se va dovedi că impunerea atât de redusă se explică prin miuirea funcționarilor dela finanțe.

Noi admitem fără nic

că un Român numai în Palestina ar putea fi tratat de autoritățile de impunere — la fel cu dl. Vasinca.

Ne revoltăm însă când ni se aduce la cunoștință că în România Jidanii sunt favorizați iar Românii sunt apăsați cu dările. Dl. Teodor Vasinca are cuvântul.

O altă ispravă jidovească la Uioara.

Fabricanta de oțet din Uioara Guttmann M. a vândut din spirtul destinat fabricațiunii oțetului, care e scutit de impozitul de 100 Lei de litru, conașionalilor ei jidani. Faptul a fost dovedit de către autoritățile fișcale iar jidanca a fost amendată cu 200.000 Lei.

Până în prezent însă amenda nu s'a plătit, dar făcându-se recurs, amenda a fost redusă la 80.000 Lei sau poate că se va șterge totul.

Să vedem ce însemnează acest abuz al jidovaicei Guttmann. Dacă ar fi vândut 1000 Litri de spirt, diferența de impozit face 100.000 Lei care e câștig curat. Dar abuzând în felul acesta jidovaica a putut vinde și un vagon, rezultând în acest caz un milion câștig.

Ce însemnează amenda de 200 de mii Lei față de un câștig care a putut să fie de un milion Lei sau mai mare în dauna fiscului?

În acest cas Fiscul, trebuie să confisce fabrica și s'o dea unui Român, care va plăti Statului ce este al Statului. România ar scăpa de un parazit, în locul căruia s'ar înrădăcina un stâlp al neamului.

*

Interesant . . . Ziarul dlui Goga, „Biruința“ dela Cluj, se împarte gratuit studenților. Numărul de Miercuri 15 Iunie a. c., care cuprinde articolul dlui Goga „Criza și răspunderile“, a fost împărțit în zeci și sute de exemplare printre studenții dela căminuri. Pentruce oare? Ca să probeze și prin aceasta că într'adevăr jaful în averea publică a avut loc? Dacă da, nu mai era nevoie. O știam dinainte, nu trebuia să mai facă nici o dovadă.

Dacă însă au împărțit-o pentru alte motive (alegerile s'apropie) dl Goga ar trebui să aibă puțin obraz. N'aver suflet de vânzare.

Cunoaștem și știm pe cel care din mila lui Constantinescu-Porcu fiind ministru de interne (vezi declarațiile generalului Averescu), a dat ordin jandarmilor să aresteze în mod brutal pe studenții cari au manifestat pentru coloniștii macedoneni.

Dela „Criza și răspunderile“ până la jaful în averea țării, e ca

dela „Mustul care fierbe“ până la Jilava.

Până la explicațiile cu Jilava și cu jaful banului public, puțin obraz, dle Goga!

*

Curios . . . Toate ziarele scriu că partidul liberal merge în alegeri cu „Uniunea Evreilor români“, iar partidul național-țărănesc cu blocul jidovesc din Ardeal și . . . totuși „Patria“ nu amintește nimic! „Uj Kelet“, organul jidanilor din Ardeal ne spune că o delegație compusă din vre-o 8 jidani în frunte cu cei doi Fischer-i exploataatori ai Moșilor, s'au prezentat în ziua de 14 I. c. la dl Iuliu Maniu anunțându-i hotărârea de-a-i da ajutorul în alegeri. Dl Maniu ca și dl Brătianu a mulțumit jidanilor pentru sprijinul dat. Ne găsim deci, în situația de a avea fie la Cluj, fie la Turda, un jidan candidat alături de un țaran, fiu al Munților.

Fischer va sta alături de unul din aceia cu cari în 21 I. c. va avea proces pentrucă l-au împiedecat în exploatarea sălbatecă a pădurilor.

Oare tăcerea, ba chiar negarea încăpăținată a acestui fapt, din partea „chemăriștilor“ ca și din partea ziarului „Patria“, nu constituie cea mai bună dovadă că li este rușine de cele făcute? În orice caz e semnificativ faptul.

Deocamdată, „trăiască partidul naț.-țărănesc, trăiască Fischer“ — să strige întreaga țărănime. Chiar și aceia cari peste câteva zile, poate, vor înfunda închisorile pentrucă și-au apărat drepturile lor față de Fischer tovarășul electoral al dlui Iuliu Maniu.

*

Dr. N. Lupu și problema jidovească. Dl N. Lupu, șeful „adevăratului partid țărănesc“, plecând să-și înființeze partidul „pe toate plaiurile țării“, — s'a oprit și la Satu Mare, unde a ținut și un discurs, în care, după cum ne relatează ziarul „Aurora“, a spus următoarele: „Mi-s'a spus că sunt filosemit. De fapt, n'am fost nici odată, nici filo, nici anti-semit“ Iar mai departe:

„Dacă până acum elementul românesc n'a fost copleșit, azi, când avem guvernul în mână, când armata o am la dispoziția mea, va mai putea fi copleșit?“

Ne oprim la aceste citări și căutăm să precizăm.

Dl. N. Lupu are două programe. Unul și-l expune în Parlament, altul îl ține în buzunar. Unul și-l expune la sate, altul la orașe.

Dl. N. Lupu minte când spune că n'a fost nici filo, nici antisemit. Minte, pentrucă acum 20 ani pe când era prefect într'un județ din Moldova, era cel mai de temut . . . antisemit. Din județul dsale au fost expulzați toți Jidanii.

Deci, a fost antisemit. Iar acum e filosemit.

Chiar dsa a spus la o întrunire, mai anii trecuți: „Regret că nu m'am născut jidan“, iar pe de altă parte în redacția ziarului său, n'are decât scribi circumciși ca Bergman și alții de aceeaș speță galițiană.

II. Dl. N. Lupu e de rea credință când afirmă că „azi elementul românesc nu va putea fi copleșit de jidani, pentrucă avem guvernul în mână și armata la dispoziție“.

În România mică aceste 2 puteri au fost pe mâna noastră și totuși în mai puțin de 50 de ani elementul jidovesc a pătruns pretutindeni într'o proporție înspăimântătoare.

Din 1918 încoace avem guvernul și armata la dispoziția noastră și totuși părțile de Nord ale țării sunt complet înăbușite de elementul jidovesc.

Chiar dsa a spus în Parlament că în Negrești sunt 40 de cărciumi jidovești la 4000 de locuitori.

Dar ce să mai zicem de acele orașe și orașele în cari firmele românești au dispărut cu totul și elementul românesc a ajuns într'o infimă minoritate față de cel jidovesc.

Aceasta esta situația, pe care o cunoaște și d. Lupu și pentru aceasta îi spunem încă odată că minte, minte nerușinat.

*

O întrebare dlui O. Goga. Cerem dlui O. Goga să ne răspundă dacă este adevărat că dsa, pe când era ministru de interne, a dat ordin jandarmilor să aresteze pe studenții cari au manifestat împotriva felului cum sunt colonizați Românii Macedoneni în Cadrilater 2., dacă este adevărat că dsa a dat ordin brutei Săulescu să lovească pe studenți și dacă nu, ce măsuri a luat împotriva acestuia și înfășșit, dacă este adevărat că din ordinul dsale au fost aruncați studenții la Jilava.

Cerem un răspuns precis.

Dacă nu-l obținem considerăm că acesta e adevărul și vom ști cum să ne purtăm.

Aceasta ca adaos la articolul nostru „Între vorbe și fapte“.

*

Liberalii cu zgardă. „Curierul Israelit“ continuă să facă aprecieri asupra hotărârilor luate de congresul eparhial dela Cernăuți.

Aprecierile lor și le completează cu ale celor dela „Aurora“ și „Adevărul“, a căror dragoste și grije pentru biserica creștină e bine cunoscută.

Nu discutăm faptul că biserica creștină e apărată de ziare ca cele trei susnumite, dar „Curierul Israelit“ face imprudența să ne arate că la acel congres, Nistor, fruntașul liberal, a protestat energic împotriva sfîntirei steagurilor antisemite în biserici. Pe lângă el a mai vorbit un alt liberal și un național-țărănist.

Năcazul acestor domni, cari nu pot lăsa politica la ușa bisericii, îl înțelegem prea bine, pentru că chiar după aprecierile „C. Israelit“, Bucovina a ajuns în câțiva ani o cetățuie a antisemitismului, cât timp celelalte partide perd terenul clădit pe minciuni și promisiuni deșănțate.

Di Nistor e liberal și încă de cel cu... zgardă.

Unul singur n'a fost cu zgardă în partidul liberal.

A fost *Petre-Grădișteanu* în România Mică, care odată le-a spus tovarășilor săi: „*Eu sunt liberal, dar fără zgardă!*“

Aceste cuvinte nu le-au uitat conducătorii partidului toată viața, având grija să-l țină departe de conducere întotdeauna, cât timp orice trepăduș... numai să fi fost cu zgardă, a ajuns la cele mai mari onoruri.

Deaceia hotărîrea dela Cernăuți nu ne miră.

Nu ne miră însă, nici faptul îmbucurător că preoții continuă să fie cu noi și nu dau ascultare vorbelor acelora pe cari îi cunosc de mult cine sunt și ce sunt.

*

Ce face L. A. N. C. pentru biserică. Cetim în „Voința Poporului“ din 15 Maiu a. c. următoarele:

De când s'a organizat L. A. N. C. în comuna Drauți (jud. Arad) s'a întărit mult viața creștină. De atunci s'a renovat sf. biserică. Din comitetul parohial fac parte harnicii fruntași ai L. A. N. C. și populația creștină fără deosebire de confesiune, aduce nenumărate daruri pentru împodobirea sf. biserici.

Di Locot. de jandarmi, Petru Toma fiu dreptcredincios al bisericii, a dăruit două icoane mărețe în valoare de 10.000 Lei, di Edm. Vikol deși nu este gr. or., a dăruit un prapore pompos în valoare de 10.000 Lei.

Aceste daruri au fost sfîntite în

fața întregii populații și a dăruitorilor precum și a rudelor și cunoscuților sosiți din oraș pe sf. sărbători, a doua zi de Paști, de di. și iubitul preot Melentie Pop.

Icoanele împodobesc iconostajul iar praporele a fost așezat în naia sf. biserici în locul de frunte lângă drapelul L. A. N. C.

*

In atenția celor în drept. Primim la redacție o scrisoare din partea dlui C. Lipianu, din care extragem următoarele:

„In comuna Boțoga, pe lângă școala primară se înființase un atelier de tâmplărie, care în timp de doi ani, a dat cele mai frumoase rezultate. Atât comuna cât și cele din jur erau aprovizionate în cele ce privește micul mobilier al caselor de la sate, de acest atelier. Văzându-se progresele acestui atelier, oamenii împreună cu comitetul școlar, au cerut și înființarea unui atelier de țesătorie. Oamenii văzând că nu se aprobă să fie împreună cu cooperativa din loc, din modestul lor salariu au adus uneltele cele necesare precum și o maestră.

S'au lucrat câteva covoare românești cu care spiritul femeii române e înzestrat de la natură. Astăzi majoritatea fetelor își găsesc de lucru la acest atelier. Asemenea și cu atelierul de tâmplărie.

Dar tocmai când rădăcinile să se înfigă mai bine așa fel ca să reziste tuturor vânturilor, tuturor obstacolelor și când se spera solidaritatea oamenilor, se anunță din partea autorităților superioare, *desființarea atelierului de tâmplărie*. Cred că nici un motiv n'a contribuit la desființarea atelierului. Dar atunci care este cauza? N'o cunoaștem nici noi“.

Atragem atenția celor în drept asupra acestui act arbitrar și cerem să-se revină asupra desființării, protejând astfel țărănimea care își găsea în aceasta un mijloc de existență.

*

Anchauch — Barbu Știrbey. Un cetitor al revistei noastre ne întreabă ce legătură este între Jidanul Anchauch și Prim ministrul nostru Barbu Știrbei.

Noi ne facem datoria să-i dăm explicațiile cerute.

Di Știrbey este tovarăș... de afaceri cu Anchauch. *Amândoi sunt patronii acelor societăți cari au distrus pădurile și munții Bucovinei.* Exploatarea, nemiloasă și sălbatecă continuă. Cei doi exploatare con-

tinuă să-se îmbogățească în dauna elementului românesc redus la cea mai neagră mizerie.

Acesta e adevărul și aceasta e legătura între Anchauch regele munților Bucovinei și Barbu Știrbey, prim ministrul țării românești.

E aceeaș legătură care era și între Tischler-Mor și răposatul Constantin-Porcu. (Bine că ne-a scăpat D-zeu de el).

*

Domnii Nicolae Tecău, reprezentantul nostru autorizat pentru America — Cambell Ohio 35 Tenth Street — și neobositul luptător român din Lumea Nouă, ne trimete următoarele abonamente noi.

Ilie T. Fleaca, președ. Soc. Frăția

Prof. Nicolae Pitica

Emanoil Ionescu comerciant

Nicolae Solomon

Nicolae N. Popescu, învățător

Gheorge D. Popescu și

Ioan T. Budac — trimetând abonamentul Revistei pe o jumătate și pe un an. Mai departe di Ilie Fleacă donează pentru Sanatorul din Colibița 2 dolari iar Simion Sulamberhian,

0'50. La facerea nouilor abonamente au colaborat dnii Dumitru D. Popescu și Aron Solomon. In plus Di Nic. Tecău trimete costul a 5 abonamente pe 1 an întreg pentr 5 Români din Sebeșul Săsesc.

Acestor însuflețiți Români le aducem toată lauda și mulțumirile noastre și îi rugăm să nu înceteze de a lucra în viitor cu mai multă râvnă pentru luminarea fraților noștri Români. Asttel de fapte frumoase românești să fie cât mai des imitate de toți aceia cărora le place să se numească Români!

Poșta redacției

Sibiu. Cazul „Neumann“ ne interesează. Cele trimise de dv. însă nu constituiesc nici o probă că acesta ar fi adevărul. Cel mult ne poate întări o bănuială avută deja dinainte. Deaceia, Vă rugăm să binevoiiți a ne trimite, necondiționat, date precise sau orice alte probe pe cari le dețineți sau le puteți procura, — pentru a putea lămuri această chestiune.

*

Cerem scuze cetitorilor noștri pentru apariția întârziată a numărului de față. Cauza întârzierii este independența de voința noastră și se datorește unor defecțiuni tehnice avute la tipografie.